

When others are doing better or worse: Responses from the heart and the head

Hinke A.K. Groot Hof

ISBN 90-76269-38-6

Uitgave van dit proefschrift werd mede mogelijk gemaakt door financiële steun van de L.A. Bumastichting de J.E. Jurriaanse Stichting en de Vier Oude Bolswarder Studielenen.

© 2004, Hinke Groothof

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidsband elektronisch of op welke wijze ook worden opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

grafische vormgeving: Hugo Bosgraaf
gedrukt door: Offsetdrukkerij Ridderprint B.V. Ridderkerk

Rijksuniversiteit Groningen

When others are doing better or worse: Responses from the heart and the head

Proefschrift

ter verkrijging van het doctoraat in de
Psychologische, Pedagogische en Sociologische Wetenschappen
aan de Rijksuniversiteit Groningen
op gezag van de
Rector Magnificus, dr. F. Zwarts,
in het openbaar te verdedigen op
donderdag 30 september 2004
om 16.15 uur

door

Hinke Anita Klasina Groothof

geboren op 16 april 1975
te Leeuwarden

promotor : prof. dr. A.P. Buunk
copromotor : dr. F.W. Siero

beoordelingscommissie : prof. dr. F.X. Gibbons
prof. dr. J.P.L.M. van Oudenhoven
prof. dr. D.A. Stapel

Dankwoord

Trots en dankbaar ben ik nu dit proefschrift er ligt. De afgelopen jaren heb ik hier hard aan gewerkt en daarbij heb ik veel hulp en steun ondervonden van een groot aantal mensen. Hen wil ik op deze plaats daarvoor hartelijk bedanken.

Allereerst zijn dat mijn promotor Bram Buunk en co-promotor Frans Siero. Met genoegen denk ik terug aan onze besprekingen. Dank voor jullie nimmer aflatend vertrouwen in mij, onze inspirerende discussies en alle inhoudelijke feedback op mijn schrijven. Ik heb veel geleerd in de afgelopen jaren, veel meer dan 4-weg interacties ontrafelen en literatuuroverzichten maken. Bedankt daarvoor!

Tijdens mijn A.I.O.-schap maakte ik deel uit van verschillende overleggroepen bij de KLI-onderzoeksschool en bij S&O waar welluidende namen als verg, ronde tafel en expo werden gebruikt. Ik heb veel gehad aan deze vaak spannende en enerverende besprekingen. Ik zal jullie missen.

Daarnaast wil ik alle studenten bedanken die hebben deelgenomen aan mijn onderzoeken als ook de docenten en student-assistenten van psychologie, geneeskunde en bedrijfskunde die het mij mogelijk maakten mijn onderzoek uit te voeren.

Mijn collega's van S&O maakten het dat ik iedere dag met plezier naar mijn werk kwam. In het bijzonder noem ik mijn drie kamergenotes, Gerda Poel, Jacomien Biemond en Lidewij Niezink. Veel lief en leed heb ik gedeeld met deze vrouwen. Het was mij een waar genoegen! Nynke Frieswijk en Marc Luxen, ik vond het heerlijk om in vrijwel gelijke pas met jullie de laatste etappes van het promotietraject te doorlopen. De vele collegiale lunches, borrels en uitjes deden de rest.

Lieve paranimfen, Jannie Vinke en Lidewij Niezink. Geweldig dat jullie mij helpen de promotie voor te bereiden en meelopen op de dag zelf. Hartverwarmend en rustgevend.

Familie, vrienden en schoonfamilie vormden een onmisbare thuisbasis. Jullie zorgden voor plezier en afleiding en boden mij de gelegenheid tot vele landelijke uitstapjes voor de broodnodige ontspanning. Wat hie ik sûnder jimme begjinne moatten? Tige by tige.

Tot slot, dank aan de man van mijn hart, Hugo Bosgraaf. Hij heeft onnoemlijk veel meer voor mij gedaan dan er voor zorgen dat dit proefschrift er prachtig uitziet. Mijn liefste wens is dat wij samen nog slechts aan het begin staan van een vol en gelukkig leven.

Groningen, mei 2004

Contents

Chapter 1	Introduction	9
Chapter 2	Doing worse than others, but feeling happy: The dual response to comparison and identification with others	25
Chapter 3	Affective and self-evaluative responses to exposure to others: Investigation of an order effect	51
Chapter 4	The influence of individual differences in social comparison orientation on reactions to upward and downward comparisons	65
Chapter 5	How, when, and for whom downward comparison will be beneficial	81
Chapter 6	General discussion	101
	Samenvatting (Summary in Dutch)	113
	References	118